

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítéltábla Pécsett, a 2009. évi november hó 20. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A harmadfokú bíróság a rágalmazás vétsége miatt a **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Baranya Megyei Bíróság 3.Bf.365/2008/8. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- a vádlottat az ellene a Btk.179.§ (1) bekezdésében meghatározott rágalmazás vétsége miatt emelt vád alól tekinti felmentettnek;
- mellőzi dr.magánvádló 6.000 (hatezer) forint büntügyi költség vádlott részére történő megfizetésre kötelezését, egyúttal e 6.000 (hatezer) forint eljárási illeték vádlott részére történő visszatérítését rendeli el.

Egyebekben a másodfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A másodfokon eljáró Baranya Megyei Bíróság - büntetőjogi felelősség kérdésében felmentő rendelkezést tartalmazó - 3.Bf.365/2008/8. számú ítélete ellen a magánvádló jelentett be fellebbezést ki nem küszöbölhető megalapozatlanság miatt, hatályon kívül helyezés érdekében.

E fellebbezést a nyilvános ülésen felszólaló jogi képviselője változatlan tartalommal fenntartotta, mégis azzal, hogy másodlagosan a valóság bizonyításának az elrendelésére, illetve a vádlott bűnösségének a megállapítására, s ezzel kapcsolatosan próbára bocsátás alkalmazására vagy pénzbüntetés kiszabására tett indítványt.

A harmadfokú bíróság a fellebbezéssel megtámadott másodfokú ítéletet a Be.387.§ (1) bekezdése alapján az azt megelőző első- és másodfokú bírósági eljárással együtt bírálta felül, vizsgálva a perrendi szabályok megtartását, valamint a másodfokú ítélet megalapozottságát.

A bizonyítási eljárás alapvető sajátosságaként mindenekelőtt a rendelkezésre álló adatok egyező tartalmára szükséges utalni; leghangsúlyozottabban arra, hogy az ügy ténybeli és jogi megítélése szempontjából központi jelentőségű - a Baranya Megyei Ügyvédi Kamara elnökéhez intézett - beadvány tartalma és szerzője kezdettől fogva ismert volt. A harmadfokú eljárásra is pusztán az adott lehetőséget (Be.386.§ (1) bekezdés c) pont), hogy a másodfokú bíróság - az ügy érdemét alig érintő helyesbítéssel, szinte változatlan tényállás mellett - az első fokon elítélt vádlottat, eltérő jogi álláspontjára visszavezethetően, felmentette.

Ilyen körülmények között a tényállás megalapozatlanságát sérelmező jogorvoslati nyilatkozat értelmezése némi nehézséget okozott, különösen úgy, hogy fellebbezésének írásbeli indokolásában az erre vonatkozó érvek előadásával a magánvádló adós maradt. Bizonyítás felvételének pedig a harmadfokú eljárásban - figyelemmel a Be.388.§ (2) bekezdés I. mondatára - már nincs helye.

Ennek indokoltsága egyébként sem merülhetett fel, mivel a megállapított tényállás teljes mértékben mentesnek mutatkozott a Be.351.§ (2) bekezdésében felsorolt hibáktól és hiányosságoktól, így az - a Be.388.§ (1) bekezdése alapján - irányadó volt a harmadfokú eljárásban is.

Következésképpen a hatályon kívül helyezést célzó fellebbezés nem bizonyult eredményesnek.

A jelen ügyben távolról sem a magánvádló és a vádlott helyenként rendkívül szövevényes kapcsolata, hanem kizárólag a fentebb már hivatkozott, 2006. október 12-én kelt és a Pécsi Ügyvédi Kamarához 2006. október 16-án érkezett levél képezte a vád tárgyát. Annak is az a része, melyben a vádlott a magánvádló „minősíthetetlen alpári stílusát és munkamorálját” kifogásolta, valamint úgy írta róla, hogy „az ügyvédi munka megcsúfolása mindaz, amit megenged magának”.

A magánvádló jogi képviselője által felhozott tények döntő többsége ezen túlmutatott, azok a vád tárgyává tett cselekménnyel nem voltak összefüggésbe hozhatók.

Helyesen ismerte fel a másodfokú bíróság azt, hogy - noha az elsőfokú bíróság erre kifejezetten nem utalt - az eljárás felfüggesztésével valójában a Btk.182.§ (2) bekezdésének az alkalmazására, a valóság bizonyításának az elrendelésére került sor. A fegyelmi eljárás jogerős befejezésének a bevétele, és a Bonyhádi Városi Bíróság B.139/2007/10. számú ítéletének a beszerzése ugyanis nyilvánvalóan azt a

célt szolgálta, hogy a becsület csorbítására alkalmas tény valóságtartalma tekintetében megnyugtatóan állást lehessen foglalni.

Ez több szempontból is szükségesnek mutatkozott.

A Btk.235.§ a) pontja szerint hamis vád vétségét valósítja meg az, aki más nyomozó hatóság, ügyész, bíróság vagy szabálysértési hatóság előtt szabálysértés, illetőleg nyomozó hatóság, ügyész, bíróság vagy *fegyelmi jogkör gyakorlója előtt fegyelmi vétség elkövetésével* hamisan vádol. Az idézett rendelkezés tulajdonképpen a rágalmazás speciális változata, melyet ez utóbbi - emberi méltóság elleni - bűncselekménytől mindössze az elkövetés helye és módja különbözteti meg. Amennyiben a becsület csorbítására alkalmas tény egyben fegyelmi eljárás megindításának az alapjául is szolgálhat, és az elkövetés ilyen eljárás lefolytatására jogosult hatóság előtt történik meg, úgy az alaki bűnhalmazat látszólagos: a specialitás elve folytán kizárólag - az egyébként azonos büntetési tétellel fenyegetett - igazságszolgáltatás elleni bűncselekmény állapítandó meg.

A Magyar Ügyvédi Kamara 8/1999. (III. 22.) számú szabályzatának 3.2. pontja értelmében fegyelmi vétséget valósíthat meg az ügyvéd, ha tevékenysége során nem a hivatásához méltó magatartást tanúsít.

A magánvádló által sérelmezett beadvány éppen erre való utalás(oka)t tartalmazott; csakhogy - bizonyíthatóan - a valóságnak megfelelően. Büntetőjogi-, majd fegyelmi felelősségének a megállapítására ugyanis az adott okot, hogy a vádlottat - 2006. október 11-én, a Tettekre Kész Magyar Rendőrségi Szakszervezet irodájában - szidalmazni kezdte, munkájával kapcsolatosan mocskokat, aljasokat, s tetűket nevezte (*Bonyhádi Városi Bíróság B.139/2007/10. számú ítélete, illetve Pécsi Ügyvédi Kamara 18/FEGY/2006. számú határozatának B) pontja*).

Ilyen előzmények után, a beszerzett bizonyítékok ismeretében a hamis vád vétségének a megállapítása fogalmilag fel sem merülhetett.

Az ügyben szóba jöhető emberi méltóság elleni bűncselekmények közös jellemzője, hogy - jogellenesség hiányában - nincs helye büntetőjogi elmarasztalásnak, ha a bírálat, kritika, illetve véleménynyilvánítás mértéktartó, illetve mentes a felesleges és túlzó gyalázkodásoktól. Ennek mérlegelésekor valamennyi körülménynek fokozott jelentősége lehet, így a jelen esetben annak, hogy a vádlott jogos felháborodását a magánvádló olyan sértő, megütközést keltő, az emberi érintkezés alapvető normáival ellentétes magatartása váltotta ki, mely mindenképpen indokoltá tette a történet hivatalos kivizsgálását.

A vádlott ennek érdekében fordult az ügyvédi kamara elnökéhez, olyan levéllel, melyet alapvetően visszafogott stílus és tárgyilagosság jellemzett, még akkor is, ha abban érzelmileg némileg túlfűtött megjegyzések is helyet kaptak. Ezeket azonban -

különösen az előzmények ismeretében - semmiképpen sem lehetett aránytalannak, túlzónak tekinteni.

Helyesen járt tehát el a másodfokú bíróság, amikor a büntetőjogi felelősség hiányára vont le következtetést. Az e körben kifejtett érvelése támadhatatlan, minden szempontból helytálló.

Ugyanakkor a cselekmény anyagi jogi értékelésének a kérdésében a harmadfokú bíróság már nem értett egyet.

A feljelentés szerinti rágalmazás vétségének elkövetési magatartása a becsület csorbítására alkalmas tény állítása vagy híresztelése, vagy az *ilyen tényre közvetlenül utaló kifejezés használata*. Ez utóbbi megvalósulhat a korábbi történések valamely jellemző mozzanatának a kiemelésével, olyan részlet hangsúlyozásával, amelyből az egész eseménysorra lehet következtetni.

Ez történt a jelen esetben is: a vádlott a „minősíthetetlen alpári stílus és munkamorál”, valamint „az ügyvédi munka megcsúfolása” kifejezések használatával tulajdonképpen visszautalt azokra a múltbeli történésekre, melyeket a magánvádló tevékenységével összefüggésben bántónak talált.

Erre tekintettel a harmadfokú bíróság a vádlottat - a Be.6.§ (3) bekezdés a) pontjának I. fordulata alapján - a Btk.179.§ (1) bekezdésében meghatározott *rágalmazás vétsége* miatt emelt vád alól tekintette felmentettnek.

Az elsőfokú eljárásban a feljelentési illeték lerovásával, a magánvádló és **tanú1** megjelenésével kapcsolatosan 21.346 forint bűnügyi költség merült fel. Ezt követően a bejelentett fellebbezésekre - a magánvádló mellett - a vádlott is lerótt 6.000 forint illetéket, annak ellenére, hogy az 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 52.§ (1) bekezdésének helyes értelmezése alapján erre nem lett volna köteles. Így ennek viselésére a magánvádló sem kötelezhető.

Ezért a harmadfokú bíróság mellőzte az erre vonatkozó rendelkezést, s egyúttal - az Itv.80.§ (1) bekezdés i) pontjában írtak szerint - elrendelte ezen összeg vádlott részére történő visszatérítését.

A fentebb részletezettek szerint tehát a harmadfokú bíróság - a Be.398.§ (1) bekezdése alapján - a másodfokú bíróság ítéletét megváltoztatta.

A vádlott meghatalmazott védője írásbeli beadványaiban, valamint felszólalásaiban több alkalommal is indítványozta, hogy a 100.000 forintban meghatározott ügyvédi munkadíjának megfizetésére a bíróság a magánvádlót kötelezze. Ennek alátámasztására csatolta a vádlottal kötött megbízási szerződését.

A magánvád alapján folytatott büntetőeljárásban a Be.339.§ (1) bekezdésében szabályozott esetben - így végső soron akkor, ha a vádlott büntetőjogi

felelősségének a megállapítása elmarad - a Be.514.§ (1) bekezdése szerint a bűnügyi költséget főszabályként a magánvádlónak kell viselnie. Összhangban azzal a következetesen érvényesülő elvvel, hogy a perlésben rejlő anyagi kockázat a perlőt terheli.

Mindez - közzéadás ügyekben - még kiegészül a Be.339.§ (3) bekezdésével, mely szerint a vádlott felmentése, vagy az eljárásnak a vádelejtés miatti megszüntetése esetén az állam, a határozat jogerőre emelkedésétől számított harminc napon belül, megtéríti a vádlott költségét, továbbá védőjének az eljárás során nem előlegezett díját és költségét.

Ezzel összefüggésben helyesen utalt a másodfokú bíróság arra, hogy a Be.74.§ (1) bekezdése - a bűnügyi költség meghatározásakor - külön nem nevesíti a meghatalmazott védő díját. Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a jogi képviselőnek ténylegesen kifizetett megbízási díj a vádlott oldalán készkiadásként jelentkezik, amely tekintetében - amennyiben az nem nyilvánvalóan eltúlzott - a fenti rendelkezések egybevetéséből következően, a magánvádló már megtérítési kötelezettséggel tartozik.

A jelen ügyben erre a kifizetést hitelesen igazoló számla hiányában nem kerülhetett sor, a megbízási szerződés önmagában még nem elegendő az abban feltüntetett díj - mint készkiadás - bűnügyi költségként való elszámolására. Nincs azonban eljárásjogi akadálya annak, hogy a szóban forgó vagyoni igény érvényesítésére különleges eljárás keretében, a Be.578.§ (2) bekezdésének az alkalmazásával kerüljön sor.

Az egyéb rendelkezések tehát törvényesek voltak, ezért a harmadfokú bíróság azokat a Be.397.§-a alapján helybenhagyta.

P é c s, 2009. november 20.

Dr.Krémer László s.k. a tanács elnöke, Dr.Túri Tamás s.k. előadó bíró, Dr.Halász Etelka s.k. bíró

A Baranya Megyei Bíróság 3.Bf.365/2008/8. számú ítélete a Pécsi Ítéltábla Bhar.II.132/2009/10. számú ítélete folytán - az abban írt változtatásokkal - a 2009. évi november hó 20. napján jogerőre emelkedett.

.Krémer László s.k.
a tanács elnöke

